

Adroddiad i: PWYLLGOR CYNLLUNIO A GORCHMYNION

Dyddiad: 1 HYDREF 2025

Pwnc: CYNGOR SIR YNYS MÔN/GORCHYMYN RHEOLEIDDIO TRAFFIG

Deilydd Portffolio: Y CYNGHORYDD GARY PRITCHARD

Swyddog Arweiniol: Gethin Gilford

Swyddog Cyswllt: Alun Roberts

Natur yr adroddiad a'r rheswm amdano:

Rhoi manylion y gwrthwynebiad a ddaeth i law i'r Gorchmynion Rheoleiddio Traffig arfaethedig. Hefyd, gyflwyno sylwadau yng nghyswllt nifer o leoliadau o ran hyd y ffyrdd sydd i'w heithrio o'r terfynau cyflymder gorfodol 20mya a gyflwynwyd ym mis Medi 2023.

Cyflwyno penderfyniad ar sut y dylai'r Awdurdod fwrw ymlaen â'r Gorchmynion Rheoleiddio Traffig yng ngoleuni'r sylwadau a'r gwrthwynebiad a ddaeth i law.

A. CYFLWYNIAD / CEFNDIR / MATERION

Cynigiwyd y Gorchmynion Rheoleiddio Traffig yn rhan o adolygiad i'r terfynau cyflymder gorfodol 20mya a gyflwynwyd ledled Ynys Môn ym mis Medi 2023. Yn unol â rhaglen Llywodraeth Cymru o leihau cyflymder mewn ardaloedd preswyl, cafodd pob ffordd â statws 'ffyrdd cyfyngedig', trwy system o oleuadau stryd a chyda therfyn 30mya, ei gwneud, yn ddiofyn, yn ffordd 20mya oni bai ei bod, fel arall, wedi'i heithrio. Daeth y mesur hwn i rym ledled Cymru 17 Medi 2023.

Pan gafodd y terfynau cyflymder 20mya eu cyflwyno yn wreiddiol, nododd yr Awdurdod, ar y cyd â Llywodraeth Cymru / Trafnidiaeth Cymru, nifer o leoliadau lle credid na ddylai'r terfyn cyflymder 20mya fod yn berthnasol ac na ddylid newid y terfyn 30mya oedd yno. Ar y pryd, roedd y meini prawf yn seiliedig ar ddwyseidd y tai a siopau manwerthu cyfagos oedd yn wynebu ffordd a pha mor agos oeddynt at gyfleusterau, megis sefydliadau addysgol, canolfannau cymunedol ac ysbytai. Cynhaliodd yr Awdurdod adolygiad arall o'r lleoliadau hyn, yn seiliedig ar wybodaeth leol a barn broffesiynol, er mwyn penderfynu a oedd yn briodol i'r rhannau o'r ffyrdd a nodwyd gael eu heithrio.

Nododd canllawiau a gyflwynwyd ar y pryd gan Lywodraeth Cymru y dylid ystyried eithriadau, yn bennaf, ar ffyrdd dosbarthedig A a B ac y dylai hyd terfyn cyflymder fod yn o leiaf 300m, gyda lle ar gyfer mynediad. O ganlyniad, yn seiliedig ar y meini prawf uchod, cyflwynwyd y terfynau cyflymder 20 mya a'r rhannau o'r ffyrdd oedd wedi'u heithrio (17 i gyd) ym mis Medi 2023.

Yn sgil cyflwyno'r terfynau cyflymder gorfodol 20 mya ar ffyrdd cyfyngedig yng Nghymru, derbyniodd Llywodraeth Cymru adborth a beirniadaeth sylweddol gan y cyhoedd, ynghyd â deiseb ac arni bron i 470,000 o lofnodion.

Ym mis Ebrill 2024, cyhoeddodd yr Ysgrifennydd Trafnidiaeth, Ken Skates, y byddai newidiadau'n cael eu gwneud i Ganllawiau Llywodraeth Cymru ynghylch pa ffyrdd y gellid eu heithrio o fod yn ffyrdd 20 mya, fel y gallai cynghorau wneud newidiadau i rai ffyrdd lle bo'n briodol a throi'r terfyn cyflymder yn ôl i 30 mya. Cyhoeddwyd, hefyd, y ceid Cyfnod o Wrando Cenedlaethol er mwyn annog pobl i gysylltu â'u hawdurdod lleol ynghylch pa ffyrdd yr hoffent eu gweld yn troi'n ôl i fod yn rhai 30 mya.

Cyhoeddwyd y canllawiau, oedd wedi'u diweddarau, ym mis Gorffennaf 2024. At ei gilydd, gwnaed newidiadau i lawer o'r geiriad o dan y Meini Prawf Lle, fel bod mwy o hyblygrwydd, a'i gwneud yn gliriach ar ba ffyrdd y gallai terfyn cyflymder o 30mya fod yn fwy priodol. Gwnaed i ffwrdd â'r ddau brif gwestiwn A a B oedd yn gosod eithriadau yn y canllawiau oedd wedi'u diweddarau a chael, yn eu lle, adran fyddai'n ystyried manteision/anfanteision cyflymder uwch.

Rhwng Ebrill 2024 a Thachwedd 2024, rhoddodd yr awdurdod wahoddiad i aelodau lleol, cynghorau tref/cymuned a'r cyhoedd roi adborth ar ba ffyrdd yr hoffent i'r awdurdod eu hasesu a rhoi rhesymau dilys dros y cais, yn seiliedig ar y canllawiau oedd wedi'u diweddarau. Gofynnwyd i Arriva, hefyd, am eu barn ar y safleoedd eithrio arfaethedig ac fe roesant adborth ar ba lwybrau y dylid eu blaenoriaethu. Cyhoeddwyd y rhestr derfynol o ffyrdd a awgrymwyd ar ein tudalen we. Amlygwyd cyfanswm o 47 o ffyrdd.

Aseswyd pob rhan o'r ffyrdd gan ddefnyddio fframwaith/dalen asesu fanwl yn seiliedig ar y canllawiau oedd wedi'u diweddarau. Cyflwynwyd rhestr fer o ffyrdd priodol i Grŵp Llywio oedd yn cynnwys uwch aelodau o'r adran Briffyrdd ac Aelodau Etholedig enwebedig o bob grŵp gwleidyddol, iddynt ystyried eu troi'n ôl i fod yn ffyrdd 30mya. Cynhaliwyd cyfanswm o dri chyfarfod rhwng Awst a Hydref 2024, er mwyn adolygu'r holl gynigion a llunio'r rhestr derfynol o 27 safle.

Cynhaliwyd ymgynghoriad statudol â chynghorau tref/cymuned lleol, aelodau etholedig, gwasanaethau brys a chymdeithasau masnach cludo nwyddau rhwng 14 Chwefror 2025 a 4 Ebrill 2025.

Roedd rhestr yr ymgynghoreion fel a ganlyn –

- a) Heddlu Gogledd Cymru
- b) Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
- c) Gwasanaeth Ambiwlans
- d) Y Gymdeithas Cludo ar y Ffyrdd
- e) Y Gymdeithas Trafnidiaeth Cludo Nwyddau
- f) Aelodau Etholedig Lleol
- g) Cynghorau Tref a Chymuned

Ni ddaeth yr un gwrthwynebiad i law gan y gwasanaethau brys na'r gymdeithas cludo nwyddau.

Ceir yn y tabl a ganlyn grynodeb o'r ymatebion -

Cynllun	Lleoliadau	Crynodeb o'r adborth a ddaeth i law
1. TWRCELYN	1) Amlwch A5025. 2) Porth Llechog A5025. 3) Lôn Parys-Ffordd Madyn	Mae Cyngor Tref Amlwch yn cytuno â'r cynigion.
2. CANOLBARTH MÔN	1) A5 Ffordd ddynesu Bodffordd 2) Ffordd ddynesu Rhosmeirch Coedana. 3) Stad Ddiwydiannol, Llangefni 4) Ffordd yr hen ysgol, Talwrn	Mae'r Aelod Lleol yn cytuno â'r cynigion ar gyfer Rhosmeirch a Bodffordd. Eglurhad pellach wedi'i roi i'r Aelod Lleol i gefnogi'r cynigion ar gyfer Stad Ddiwydiannol Llangefni a Thalwrn
3. BRO'R LLYNNOEDD, CRIGYLL a BRO ABERFFRAW	1) Caergeiliog A5. 2) Llanfachraeth A5025. 3) Llanfihangel yn Nhowyn, Awyrlu'r Fali. 4) Bryn Du. 5) Llyn Maelog A4080. 6) Niwbwrch A4080. 7) Y Fali, ffordd ddynesu A5 Gorad	Mae Cyngor Cymuned y Fali yn gwrthwynebu'r cynigion ar gyfer ffordd ddynesu'r A5 yn Gorad, y Fali oherwydd nad oes cydymffurfiaeth trwy'r rhan 40mya bresennol. Codwyd pryderon ynghylch diogelwch plant ysgol yn croesi'r ffordd i Lôn Spencer oherwydd nad oedd cerbydau'n arafu i 20mya pan oeddynt yn cyrraedd y pentref.
4. BODOWYR	1) Gaerwen Lôn Groes – Stad Ddiwydiannol 2) Llanddaniel Ffordd ddynesu'r A5 3) Llanddaniel Ffordd ddynesu Ffingar. 4) Croesfan wastad Llanddaniel	Mae Cyngor Cymuned Llanfihangel Ysgeifiog yn cefnogi'r cynnig ar gyfer Gaerwen, Lôn Groes - Stad Ddiwydiannol ond nodwyd y byddai hi'n well gan y cyngor cymuned i hyd cyfan y ffordd hon, gan gynnwys y ffyrdd cyswllt yn y Stad Ddiwydiannol, fod yn 30mya. Gofynnwyd hefyd am gael troi hyd cyfan yr A5 trwy Gaerwen yn ôl i fod yn 30mya.
5. CYBI	1) Trearddur B4545. 2) Parc Cybi, Caergybi 3) Ffordd Victoria, Caergybi	Ni ddaeth unrhyw adborth i law
6. SEIRIOL ac AETHWY	1) Llanfairpwll A5025. 2) Llandegfan, Ffordd yr Eglwys. 3) Llanfaes	Mae Cymuned Cwm Cadnant yn cefnogi'r cynigion. Bu iddynt godi pryderon ar wahân ynghylch y terfyn cyflymder 20mya presennol ar Lôn Ganol - Bryn Cichle, Llandegfan. Eu dymuniad oedd i hwn gael ei newid i 30mya.
7. LLIGWY	1) Pentraeth Talwrn Ffordd ddynesu B5109.	Cyngor Cymuned Llanfair Mathafarn Eithaf yn cytuno â'r cynnig ar gyfer Benllech.

	2) Pentraeth Biwmares Ffordd ddynesu'r B5109. 3) Benllech A5025	Gwrthwynebodd Cyngor Cymuned Pentraeth y cynnig ar ffordd ddynesu'r B5109 o Dalwrn oherwydd cynlluniau'r cyngor cymuned i adeiladu maes chwarae i blant ger cae'r ysgol. Byddai'r fynedfa iddo yn agor i fyny i'r B5109.
--	--	--

Wedi adolygu'r ymatebion, penderfynwyd peidio â bwrw ymlaen â'r eithriad arfaethedig ar gyfer ffordd ddynesu'r A5 - Gorad i'r Fali. Hefyd, dylid cynnal rhagor o drafodaethau gyda Chyngor Cymuned Pentraeth ar eu cynigion ar gyfer maes chwarae ar ffordd ddynesu Talwrn i'r pentref.

21 Mai 2025, cyhoeddodd yr Awdurdod Hysbysiad o Gynnig ar gyfer pob un o'r saith cynllun. Gyda hysbysiadau'n cael eu rhoi yn y wasg leol ac ym mhob lleoliad, rhoddwyd cyfle i'r cyhoedd ymateb a gwrthwynebu. At hyn, cyflwynwyd rhagor o wybodaeth ar wefan yr Awdurdod mewn perthynas â'r broses hon a manylion ar sut i ymateb i'r cynigion a hysbysebwyd. Daeth yr ymgynghoriad hwn i ben 13 Mehefin 2025. Mae copi o bob un o'r Hysbysiadau o Gynnig a chynlluniau sy'n manylu ar yr eithriadau arfaethedig wedi'u hatodi yn Atodiad 1.

Yn ystod y cyfnod hysbysebu cyhoeddus ffurfiol, daeth 103 o ymatebion i law ynghylch y cynigion. Cyfeiriodd llawer o'r ymatebion at fwy nag un o'r cynigion a gyflwynwyd.

Yn y tabl a ganlyn, ceir dadansoddiad o'r ymatebion a ddaeth i law –

Cyfanswm yr ymatebion a ddaeth i law	103	
Adborth a ddaeth i law yn cefnogi'r cynnig 30mya	37	35.9%
Gwrthwynebiadau a ddaeth i law oedd yn cefnogi cadw'r 20mya presennol	56	54.4%
Adborth a ddaeth i law oedd yn anghytuno, at ei gilydd, â therfynau 20mya	10	9.7%

2.0 Y sefyllfa sydd ohoni

Yn yr adran a ganlyn, ceir rhagor o fanylion ynghylch y sylwadau a ddaeth i law ar gyfer pob cynnig. Yr hyn y mae'n rhaid i'r Pwyllgor ei wneud yw ystyried y gwrthwynebiadau a ddaeth i law i bob cynnig. Er gwybodaeth a chyd-destun, nodir isod y nifer sy'n cefnogi pob cynnig.

Yn Atodiad 1, ceir copi o'r Hysbysiad Cyhoeddus ar gyfer pob cynllun, ynghyd â chynlluniau ar gyfer pob cynnig unigol. Hefyd, yn Atodiad 2, ceir copïau o'r gwrthwynebiadau i bob cynnig a ddaeth i law ac sydd wedi'u golygu.

2.1 Cynllun 1 – Ward Twrcelyn

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law i'r Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Amlwch A5025	23	2
Amlwch, Lôn Parys i Ffordd Madyn	20	1
Porth Llechog, A5025	22	4

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i gynigion ar gyfer yr A5025 a Lôn Parys i Ffordd Madyn

Cododd un gwrthwynebydd bryderon ynghylch y tri chynnig yn ardal Amlwch ar y sail y byddai codi'r terfyn cyflymder yn cael effaith niweidiol ar ddiogelwch cerddwyr a beicwyr ac yn rhwystro cyfleoedd teithio llesol, fel y nodwyd mewn astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer yr ardal hon.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer yr A5025 Bae Llechog

Yn ogystal â'r gwrthwynebydd oedd â phryderon y byddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar gyfleoedd teithio llesol, cafwyd gwrthwynebiadau eraill gan drigolion Trecastell a Glan y Don, Bae Llechog. Roeddynt o'r farn y byddai codi'r terfyn cyflymder yn cael effaith niweidiol ar ddiogelwch oherwydd na fyddai modd gweld yn ddigon da wrth adael yr A5025. Hefyd bod y cyfleusterau 20mya presennol yn gymorth i gerddwyr groesi'r A5025.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Roedd yr Awdurdod o'r farn fod yr eithriadau arfaethedig ar gyfer Ward Twrcelyn yn gyson â meini prawf diwygiedig Llywodraeth Cymru. O ystyried natur a swyddogaeth y ffordd a nifer fechan y tai oedd cyfagos, ni fyddai'n realistig disgwyl i fodurwyr yrru ar 20mya ar y ffyrdd hyn. At hyn, mae'r eithriad arfaethedig ar gyfer Bae Llechog yn dod i ben cyn y gyffordd i Dre Castell a Glan y Don a byddai'r terfyn 20mya yn parhau ar y pwynt hwn. Fel hyn, byddir yn mynd i'r afael â'r pryderon diogelwch a godwyd.

2.2 Cynllun 2 – Ward Canolbarth Môn

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law i'r Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Bodffordd, ffordd ddynesu'r A5	20	3
Ffordd y Stad Ddiwydiannol, Llangefni,	21	2
Rhosmeirch, ffordd ddynesu'r B5111 Coedana	21	1
Talwrn, ffordd yr hen ysgol (oherwydd bod yr ysgol wedi cau)	20	2

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer yr A5 Bodffordd

Daeth dau wrthwynebiad i law gan drigolion lleol ym Modffordd ynghylch eiddo yn wynebu'r darn eithriedig arfaethedig. Tynnwyd sylw ganddynt at fanteision y terfyn 20mya presennol a'r ffaith y byddai codi'r terfyn i 30mya yn cael effaith niweidiol ar ddiogelwch ar y ffyrdd.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer Stad Ddiwydiannol Llangefni

Roedd grŵp beicio ym Mangor o'r farn nad oedd yr eithriad arfaethedig ar gyfer Stad Ddiwydiannol Llangefni yn unol â meini prawf Llywodraeth Cymru. Cododd y gwrthwynebydd arall bryderon ynghylch cerbydau'n gyrru pe câi'r eithriad ei gymeradwyo a bod mwy o bobl yn cerdded ar hyd y palmentydd yma yn sgil cyflwyno'r terfyn 20mya.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer ffordd ddynesu Coedana B5111 Rhosmeirch

Roedd cynrychiolydd Beicio Bangor o'r farn nad oedd y cynnig ar gyfer Rhosmeirch yn unol â meini prawf Llywodraeth Cymru ar gyfer eithriadau 20mya ond ni chyflwynodd unrhyw dystiolaeth i ategu hyn.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer y ffordd heibio i hen ysgol gynradd Talwrn

Gwrthwynebodd preswlydd lleol y cynnig ar gyfer y ffordd heibio i hen ysgol gynradd Talwrn ar y sail ei bod yn anaddas i yrru 30mya arni. Nododd y cyngor cymuned, hefyd, bod y ffordd hon yn boblogaidd gyda cherddwyr a beicwyr ac y byddai codi'r terfyn cyflymder yn cael effaith niweidiol ar ddiogelwch ar y ffordd.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Roedd yr Awdurdod o'r farn fod yr eithriadau arfaethedig ar gyfer Ward Canolbarth Môn yn gyson â meini prawf diwygiedig Llywodraeth Cymru. O ystyried natur a swyddogaeth y ffyrdd a nifer fechan y tai oedd cyfagos, ni fyddai'n realistig disgwyl i fodurwyr yrru ar 20mya ar y ffyrdd arfaethedig ac eithrio'r un heibio i hen ysgol gynradd Talwrn. Cefn gwlad agored sy'n ffinio â'r mwyafrif o'r cynigion ar gyfer Bodffordd a Rhosmeirch, gyda phalmant ar un ochr i'r ffordd yn sicrhau y gall cerddwyr gerdded i gyfleusterau lleol yn ddiogel.

2.3 Cynllun 3 – Wardiau'r Llynnoedd / Crigyll / Aberffraw / Talybolion

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law i'r Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Bryn Du, ffordd ddienw dosbarth 3	20	1
Caergeiliog, ffordd ddynesu'r A5 Bryngwran	20	0
Llanfachraeth, A5025	22	4
Llanfihangel yn Nhowyn, Awyrlu'r Fali, Ffordd Minffordd	21	1
Niwbwrch, ffordd ddynesu'r A4080 Malltraeth	22	4
Rhosneigr, ffordd ddynesu'r A4080 Llyn Maelog	22	3

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer Bryn Du

Daeth gwrthwynebiad i law gan Feicio Bangor i'r cynnig ar gyfer Bryn Du ar y sail nad oedd y meini prawf eithrio wedi'u bodloni ond ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth bellach i ategu hyn.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer Llanfachraeth

Yn ogystal â'r gwrthwynebiad a godwyd gan Feicio Bangor, daeth tri gwrthwynebiad arall i'r cynnig i law. Roedd un yn dymuno cadw'r 20mya ond ni chyflwynodd unrhyw wybodaeth bellach i ategu hyn. Cododd y ddau wrthwynebiad arall bryderon ynghylch yr effaith a gâi cerbydau'n gyrru ar gerddwyr a phlant sy'n defnyddio'r ardal hon o Lanfachraeth yn rheolaidd a phroblemau cynyddol wrth adael eiddo i ddod i'r darn hwn o'r ffordd. Hefyd, gallai'r eithriad arfaethedig arwain at gerbydau'n gyrru yn y darn sy'n weddill o'r terfyn 20mya yn y pentref.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer Llanfihangel-yn-nhowyn, Awyrlu'r Fali, Ffordd Minffordd

Yn yr un modd â'r lleoliadau eraill, daeth gwrthwynebiad i'r cynnig hwn i law gan Feicio Bangor ar y sail nad oedd y meini prawf eithrio wedi'u bodloni ond ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth bellach i ategu hyn.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer yr A4080 yn Niwbwrch

Yn ogystal â gwrthwynebiad Beicio Bangor, daeth tri gwrthwynebiad arall i'r cynnig i law. Soniodd un o'r gwrthwynebwyr am y gwelliant arfaethedig i Deithio Llesol yma ac y byddai codi cyflymder cerbydau'n cael effaith niweidiol ar ymdrechion i gael mwy o bobl i gerdded a beicio. Disgrifiodd y gwrthwynebydd arall y problemau cyflymder presennol yma, yn enwedig y rhai a geir wrth adael y pentref tuag at Falltraeth. Nododd y gwrthwynebydd olaf fanteision teithio'n arafach wrth amddiffyn defnyddwyr a phlant bregus yn yr ardal breswyl hon o Niwbwrch. Hefyd, bod pryderon bod y cynnig yn groes i'r cynnig Teithio Llesol ar gyfer y pentref ac y byddai'n annog cerddwyr a beicwyr i beidio â defnyddio'r ffordd. At hyn, dywedodd y gwrthwynebydd bod mwy o ymdeimlad o gymuned yn y pentref pan fo cerbydau'n teithio'n arafach, gan eu bod yn gwneud y lle'n fwy pleserus a diogel i gerdded ynddo.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer Llyn Maelog, Rhosneigr

Ailgyflwynwyd dau wrthwynebiad pellach i'r cynnig ar gyfer Rhosneigr yn ogystal â'r un a gyflwynwyd gan Feicio Bangor. Nododd y ddau wrthwynebydd nad oedd y cynnig yn cydymffurfio â'r terfyn cyflymder 20mya presennol ac y byddai'r cynnig yn annog cerbydau i yrru'n gyflymach i mewn i'r pentref. Hefyd, roedd yr ardal yn boblogaidd gyda cherddwyr yn defnyddio'r llwybr pren cyfagos tuag at Llyn Maelog ac y byddai codi cyflymder yn cael effaith niweidiol ar ddiogelwch ar y ffordd.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Ni chredir bod gwrthwynebydd Beicio Bangor wedi cyflwyno rheswm dilys i'r cynnig ar gyfer Bryn Du.

Gyda nifer fach iawn o dai cyfagos, credir bod y cynnig ar gyfer Llanfachraeth yn gyson â'r canllawiau diwygiedig a gyflwynwyd i awdurdodau lleol wrth ystyried safleoedd eithrio. Mae'r A5025 yma yn llwybr strategol ac nid oes fawr ddim datblygiadau ar ochr y ffordd ar hyd y darn hwn. At hyn, ceir palmentydd ar y darn eithrio arfaethedig, gan fynd i'r afael â'r pryderon ynghylch diogelwch cerddwyr.

Gan nad oes tystiolaeth ategol, credir nad yw'r gwrthwynebiad a godwyd i'r cynnig ar gyfer Llanfihangel-yn-nhowyn gan Feicio Bangor yn ddilys.

Ers yr adolygiad gwreiddiol o'r cynnig eithriad ar gyfer y A4080 i mewn i Niwbwrch o Falltraeth mae'r Awdurdod wedi derbyn cyllid ar gyfer sefydlu palmant newydd i gysylltu'r pentref gyda Llyn Parc Mawr. Mae'r cynnig hefyd yn cynnwys mesurau arafu traffig a diogelwch y ffordd ar y rhan a ystyrir ar gyfer eithriad 20mya. Yng ngolwg hyn ceir cynnig bod yr eithriad arfaethedig ddim yn cael ei weithredu a bod y cyfyngiad cyflymder 20mya yn cael ei gadw.

Mae'r cynnig i gyflwyno cyfyngiad 40mya ar y ffordd i mewn i Rosneigr yn cymryd i ystyriaeth y materion a godwyd gan y gwrthwynebwyr. Nid yw'r cynnig yn ymestyn mor bell â lle mae'r llwybr troed yn dechrau o amgylch Llyn Maelog.

2.4 Cynllun 4 – Ward Bodowyr Ward

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law i'r Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Gaerwen, Lôn Groes – ffordd y stad ddiwydiannol	20	4
Llanddaniel, ffordd ddynesu'r A5	20	5
Llanddaniel, ffordd ddynesu Llanedwen	20	5

Llanddaniel, ffordd ddynesu'r groesfan wastad	20	5
---	----	---

Crynodeb o wrthwynebiadau i Lôn Groes – Ffordd y Stad Ddiwydiannol

Daeth gwrthwynebiad i law gan Feicio Bangor i'r cynnig ar gyfer Lôn Groes ar y sail nad oedd y meini prawf eithrio wedi'u bodloni ond ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth bellach i ategu hyn. Gwrthwynebodd Cyngor Cymuned Llanfihangel Ysceifiog i'r cynnig, hefyd, gan ei fod yn credu nad oedd digon o ystyriaeth wedi'i rhoi i eithrio ffyrdd eraill yn y stad ddiwydiannol. Cyfeiriodd gwrthwynebydd arall at bryderon ynghylch diogelwch ar y ffordd o ran cerbydau'n gyrru, yn enwedig wrth ymyl y cae pêl-droed. Tynnodd gwrthwynebydd arall sylw at y ffaith fod cerbydau trwm a mawr yn defnyddio'r ffordd hon. Dywedodd y dylai Lôn Groes aros yn ffordd 20mya a rampiau tawelu traffig gael eu gosod, gan nad oedd yn credu bod modurwyr yn cydymffurfio â'r cyfyngiadau traffig presennol. Aeth ymlaen, hefyd, i nodi nad oedd palmant rhwng Gaerwen Uchaf a Lôn Capel.

Crynodeb o wrthwynebiadau i ffordd ddynesu'r A5 i Llanddaniel

Gwrthwynebodd preswylydd lleol i'r eithriad arfaethedig ar gyfer Llanddaniel ar ffordd ddynesu'r A5. Nododd nad oedd modd gweld yn dda iawn, bod rhannau cul ar y darn hwn o ffordd, nid oedd palmentydd a bod angen i gerbydau yrru'n arafach er lles diogelwch cerddwyr a beicwyr. Gwnaed gwrthwynebiad tebyg eto gan breswylydd lleol yn nodi bod y terfyn 20mya presennol wedi gwella diogelwch i gerddwyr a beicwyr, gyda mwy o le ar gael i basio a llai o sŵn a llygredd. Hefyd, nad oedd yn bosibl gyrru'n ddiogel ar 30mya ar y darn hwn o ffordd ac, felly, nid oedd angen yr eithriad arfaethedig. Cododd gwrthwynebydd arall bryderon ynghylch effaith cerbydau'n gyrru ar boblogaeth y wiwer goch, bod, hefyd, nifer o dai ar hyd y llwybr ac, o'r herwydd, gerddwyr, a chysylltiadau â llwybrau troed cyhoeddus cyfagos. At hyn, bod y ffordd gerbydau'n gul mewn mannau ac yn anaddas i gerbydau yrru'n gyflym arno. Cododd Cyngor Cymuned Llanddanielfab wrthwynebiadau tebyg i'r rhai a godwyd gan y trigolion lleol. Gwrthwynebodd Beicio Bangor i'r cynnig hwn ond ni chyflwynodd dystiolaeth i ategu hyn.

Crynodeb o wrthwynebiadau i'r ffordd ddynesu at Lanedwen

Yn yr un modd â'r lleoliadau eraill, derbyniwyd gwrthwynebiad i'r cynnig hwn gan Feicio Bangor ar y sail nad oedd y meini prawf eithrio wedi'u bodloni ond ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth bellach i gefnogi hyn. Gwrthwynebodd y Cyngor Cymuned gan nodi rhannau cul o'r ffordd, nid oedd modd gweld yn ddigon da a dim palmant ar hyd y llwybr hwn. Cyfeiriwyd, hefyd, at y safle hanesyddol ym Mryn Celli Ddu a symudiadau cerddwyr cysylltiedig ynghyd â fferm laeth gerllaw gyda symudiadau traffig cysylltiedig. Gwrthwynebodd preswylydd lleol, oedd hefyd wedi

gwrthwynebu'r cynnig ar y ffordd ddynesu at Landdaniel ar yr A5, y cynnig hwn am resymau tebyg i'r rhai a gyflwynwyd gan y cyngor cymuned. Roedd preswilydd arall oedd, hefyd, wedi gwrthwynebu'r cynigion eraill, yn dweud bod y terfyn 20mya presennol wedi gwella diogelwch cerddwyr a beicwyr, gyda llai o sŵn a llygredd. O ran y ffordd ddynesu at Llanedwen, nodwyd rhannau cul o'r ffordd, cysylltiadau â llwybrau troed cyhoeddus cyfagos ac nad oedd yn ymarferol nac yn ddiogel gyrru ar gyflymder uwch nag 20mya ar y llwybr hwn. Yn yr un modd â'r hyn a godwyd gyda'r cynigion eraill, cododd preswilydd lleol bryderon ynghylch cyflymder cerbydau ar boblogaeth y wiwer goch a, hefyd, bod nifer o dai ar hyd y llwybr ac, yn benodol, bod person â golwg rhannol yn cerdded ar hyd y rhan hon o'r ffordd. At hyn, bod y ffordd gerbydau'n gul mewn mannau ac yn anaddas i gerbydau yrru'n gyflym arni.

Crynodeb o wrthwynebiadau i'r groesfan wastad

Cododd preswilydd lleol bryderon diogelwch ynghylch y cynnig i godi cyflymder cerbydau rhwng Llanddaniel a'r groesfan wastad. Nododd nad oedd palmant ar rai rhannau o'r llwybr hwn a bod y terfyn 20mya yn gwneud y llwybr yn fwy dymunol ar gyfer cerdded a beicio, yn enwedig gan nad oedd gwasanaeth bws ar gael yn Llanddaniel. Gwrthwynebodd y Cyngor Cymuned y cynigion ar gyfer Llanddaniel gan nodi ffactorau megis cyflymder amhriodol a maint cerbydau yn yr ardal ac anawsterau wrth gerdded i arosfannau bysiau ond ni chyflwynodd wrthwynebiadau penodol ynghylch y cynnig hwn. Roedd preswilydd a wrthwynebodd y ddau gynnis arall ar gyfer Llanddaniel, hefyd, o'r farn fod yr eithriad arfaethedig i'r llwybr hwn yn rhy fyr ac, felly, nid oedd ei angen. Mynegodd preswilydd arall oedd, unwaith eto, wedi gwrthwynebu'r cynnig arall ar gyfer Llanddaniel, bryderon ynghylch effaith cerbydau'n gyrru ar boblogaeth y wiwer goch. Hefyd, bod nifer o dai yn wynebu'r llwybr eithrio ac y byddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar annog pobl i gerdded a beicio ac ar ddiogelwch pobl y gymuned.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Nid oes tai ar hyd Lôn Groes, Stad Ddiwydiannol Gaerwen, lle bwriedir cyflwyno'r eithriad 20mya ac mae'r canllawiau diwygiedig yn cyfeirio'n benodol at ystyried eithriad mewn stadau diwydiannol lle nad oes llawer o gerddwyr. Gan mai dyma'r prif lwybr mynediad i'r stad ddiwydiannol, y gred yw ei bod yn briodol ystyried eithriad. Nid yw'r cynnig yn ymestyn cyn belled â Gaerwen Uchaf ac mae'r rhan hon yn parhau ar 20mya.

Mae nifer y tai ar ffordd ddynesu A5-Llanddaniel, fesul cilomedr, yn ddigon isel i allu ystyried eithriad. Mae cefn gwlad agored yn ffinio â'r mwyafrif o'r llwybr, felly, credir bod y cynnig hwn yn unol â'r canllawiau diwygiedig ar ystyried safleoedd eithrio.

Yr un yw'r sefyllfa gyda ffordd ddynesu Llanedwen i Landdaniel, felly, unwaith eto, credir bod y cynnig hwn yn unol â'r canllawiau diwygiedig ar safleoedd eithrio. Mae'r mwyafrif o'r llwybr rhwng Llanddaniel a'r groesfan wastad ar hyd cefn gwlad agored,

Ile nad oes fawr ddim tai ar ochr y ffordd ac mae o dan y trothwy ar gyfer ystyried terfyn cyflymder 20mya. Yn ogystal, mae palmant ar hyd y llwybr ac, felly, credir bod y rhan hon yn gyson â'r canllawiau diwygiedig.

2.5 Cynllun 5 – Ward Cybi

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law am y Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Caergybi A5153, Parc Cybi	21	1
Caergybi A5154, Ffordd Victoria	21	2
Trearddur, B4545 Dwyrain Lôn St Ffraid	22	6

Crynodeb o'r gwrthwynebiad i'r cynnig ar gyfer yr A5153 Parc Cybi

Yn yr un modd â'r lleoliadau eraill, daeth gwrthwynebiad i'r cynnig hwn gan Feicio Bangor ar y sail nad oedd y meini prawf eithrio wedi'u bodloni ond ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth bellach i ategu hyn.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer yr A5154 Ffordd Victoria

Gwrthwynebodd Beicio Bangor y cynnig hwn am y rhesymau a fanylwyd yn y cynnig blaenorol. Daeth gwrthwynebiad arall i law ar y sail mai dim ond darn byr yw hwn ac y byddai newid y terfyn cyflymder yn drysu modurwyr. Hefyd, cyfeiriwyd at barcio ar hyd un ochr i Ffordd Victoria, gyda cherddwyr yn mynd i ganol y dref ac oddi yno ac, felly, byddai'n fwy diogel cadw'r terfyn 20mya presennol.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer y B4545 Dwyrain Lôn St Ffraid.

Fel gyda'r ddau gynnig arall ar gyfer Ward Cybi, gwrthwynebodd Beicio Bangor y cynnig hwn hefyd ond ni chyflwynodd dystiolaeth i ategu hyn. Nododd gwrthwynebydd arall y byddai'r eithriad arfaethedig yn ddryslyd oherwydd ei hyd byr a bod y llwybr yn boblogaidd gyda cherddwyr a beicwyr. Nododd gwrthwynebydd arall eto bod angen amddiffyn cerddwyr a beicwyr gyda'r terfyn cyflymder presennol. Roedd un gwrthwynebydd o'r farn nad oedd dim i'w ennill o gyflwyno darn byr o 30mya ac roedd ganddo bryderon na fyddai modurwyr wedyn, o bosibl, yn arafu wrth deithio trwy Drearddur. Roedd gwrthwynebydd pellach yn dymuno cadw'r terfyn cyflymder 20mya presennol ond ni chyflwynodd resymau i ategu hyn. Roedd y gwrthwynebydd olaf o'r farn bod angen y terfyn cyflymder 20mya presennol i amddiffyn cerddwyr a beicwyr ac y byddai unrhyw newidiadau'n drysu modurwyr.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Oherwydd nad oedd rhesymau ategol, credir nad yw'r gwrthwynebiadau a godwyd gan Feicio Bangor i'r cynnig ar gyfer yr eithriad ar hyd A5153 Parc Cybi yn ddilys.

Gan nad oes tai ar hyd Ffordd Victoria, Caergybi, bod yno fannau croesi a bod modd gweld traffig sy'n dod tuag atoch yn dda, credir bod y cynnig hwn yn gyson â'r canllawiau a gyflwynwyd wrth ystyried safleoedd eithrio.

Gan nad oes llawer o dai ar hyd y cynnig B4545 Lôn St Ffraid, a bod palmant yno er lles diogelwch cerddwyr, credir bod y cynnig yn gyson â'r ddogfen ganllawiau.

2.6 Cynllun 6 – Wardiau Seiriol ac Aethwy

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law am y Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Llandegfan, Ffordd yr Eglwys	20	1
Llanfaes, ffordd ddienw Dosbarth 3 o'r B5109	20	1
Llanfair PG A5025 wrth ymyl y cyfleuster parcio a theithio	24	2

Crynodeb o'r gwrthwynebiad i'r cynnig ar gyfer Ffordd yr Eglwys, Llandegfan

Gwrthwynebwyd y cynnig gan farchog lleol a nododd bryderon diogelwch ynghylch cyflymder uwch ar y darn hwn o'r ffordd. Hefyd, bod y llwybr yn brysur, gyda chyffordd lle nad oedd modd gweld yn dda ohoni.

Crynodeb o'r gwrthwynebiad i'r cynnig ar gyfer Llanfaes

Cododd Cyngor Tref Biwmares wrthwynebiadau i'r cynnig hwn ar y sail y byddai'n drysu modurwyr ac y byddai goblygiadau posibl ar ailddatblygu hen safle Lairds. Cyfeiriwyd, hefyd, at ordyfiant a cherbydau'n tynnu allan i osgoi hyn, ynghyd â nifer o gerddwyr yn defnyddio'r llwybr hwn. Yn olaf, codwyd pryderon ynghylch perygl mwy o wrthdrawiadau wrth i gerbydau yrru'n gyflymach.

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer A5025 Llanfair-pwll

Gwrthwynebodd preswlydd lleol y cynnig hwn gan nodi nad oedd modd gweld yn ddigon da wrth adael y gyffordd o'r cartref gofal a'r cyfleuster parcio a rhannu cyfagos. Cyfeiriodd, hefyd, at wrthdrawiadau ar gyffyrdd ffordd ymuno'r A55 a chredai fod y sefyllfa wedi gwella ers cyflwyno'r terfyn 20mya. Roedd gan wrthwynebydd arall bryderon ynghylch cyffyrdd slipffordd yr A55 gyda'r A5025 gan nad oedd modurwyr yn arafu ddigon ac y byddai'r newid arfaethedig yn eu hannog i yrru'n gyflymach ac yn peryglu bywydau.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Gan gyfeirio at y gwrthwynebiad a ddaeth i law ar gyfer Llandegfan, nid yw'r canllawiau eithrio diwygiedig yn cyfeirio at ystyried marchogion wrth adolygu safleoedd. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi adolygu'r lleoliad ac yn credu bod modd i fodurwyr weld pan fo marchogion yn yr ardal eithrio arfaethedig, a hynny oherwydd cynllun y ffordd. Gellir codi arwyddion yma i rybuddio modurwyr y gallai marchogion fod ar y ffordd gerbydau.

Mae'r cynnig ar gyfer Llanfaes yn gyson â'r meini prawf eithrio diwygiedig gan nad oes unrhyw dŷ cyfagos ar hyd y cynnig a bod palmant ar un ochr i'r ffordd. Mae'r ffordd yn ddigon llydan ac agored ar gyfer llif traffig dwy ffordd.

Gan ddechrau o Gyffordd 8 yr A55, mae'r A5025 yn un o ffyrdd prysuraf yr Awdurdod ac o bwys strategol i'r Ynys. Nid oes unrhyw dŷ yn uniongyrchol o flaen y darn eithrio arfaethedig ac, o gofio swyddogaeth a nodwedd y ffordd, credir bod y cynnig yn gyson â'r canllawiau. Cadwyd y terfyn cyflymder 20mya yng nghyffiniau cyffyrdd y slipffyrdd o gofio bod cerddwyr yma. Mae'r rhan hon, hefyd, yn elwa ar gyfleusterau cerddwyr ar wahân i gynorthwyo'r cynnig ymhellach.

2.7 Cynllun 7 – Ward Lligwy

Safle Arfaethedig	Cefnogaeth a ddaeth i law am y Cynnig 30mya	Gwrthwynebiadau a ddaeth i law Cadw'r 20mya
Benllech, A5025	26	13
Pentraeth, B5109 ffordd ddynesu Biwmares	22	1

Crynodeb o'r gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer yr A5025 Benllech

Daeth cyfanswm o 13 o wrthwynebiadau i'r cynnig hwn i law gan drigolion lleol. Y prif resymau dros wrthwynebu oedd bod y cyfyngiad 20mya presennol wedi gwella ansawdd bywyd yn yr ardal hon o Fenllech. Roedd llai o sŵn ac roedd wedi ei gwneud hi'n haws i'r trigolion groesi'r ffordd a thynnu allan o gyffyrdd, yn enwedig o'r orsaf betrol a'r siop. Soniodd llawer bod poblogaeth sy'n heneiddio ym Menllech, bod y rhan hon o'r A5025 yn brysur iawn a bod cerbydau oedd yn gyrru'n arafach yn gymorth i'r henoed wrth iddynt groesi'r ffordd. Soniwyd, hefyd, am broblemau gyda chydymffurfio â'r terfyn 20mya presennol, gyda'r tebygolrwydd y byddai modurwyr hefyd yn anwybyddu'r terfyn 30mya arfaethedig ac yn cael effaith andwyol ar ddiogelwch ar y ffyrdd.

Crynodeb o'r gwrthwynebiad i'r cynnig ar gyfer ffordd ddynesu Pentraeth B5109 Biwmares

Daeth gwrthwynebiad i'r cynnig ar gyfer Lôn Groes gan Feicio Bangor ar y sail nad oedd y meini prawf eithrio wedi'u bodloni ond ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth bellach i ategu hyn.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion a godwyd

Mae'r A5025 yn llwybr strategol gyda nifer fechan iawn o dai yn wynebu hyd yr eithriad arfaethedig ym Menllech. Mae natur a chynllun y ffordd yn agored ac yn llydan ac mae modd gweld yn dda wrth deithio hyd y cynnig. Fel mesur lliniaru a'i gwneud yn haws i gerddwyr fynd i orsaf betrol a siop gyfleustra Parc Bach, y bwriad yw lledu a gwella'r palmant o Garreglwyd i'r cyfleuster cymunedol hwn.

Nid oes tai yn wynebu'r darn arfaethedig o'r B5019 sydd i'w eithrio ym Mhentraeth ac, yn unol â hynny, credir ei fod yn cydymffurfio â'r canllawiau perthnasol.

2.8 Crynodeb

Nid yw'r gwrthwynebwyr a nodir yn Adrannau 2.1 i 2.7 yn fodlon bod y darpariaethau yn y Gorchmynion a hysbysebwyd yn dderbyniol.

Wrth ystyried y darnau o ffyrdd sydd wedi'u heithrio fel y'u cynigiwyd yn yr Hysbysiadau ac a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2024, fel y'u darparwyd gan Lywodraeth Cymru, dilynodd yr Awdurdod y meini prawf cenedlaethol diwygiedig ar osod terfynau cyflymder 30mya ar ffyrdd cyfyngedig. Cynhaliodd, hefyd, adolygiad o'r safleoedd hyn, gan ddefnyddio meini prawf a fframwaith asesu a gyflwynwyd eto gan Lywodraeth Cymru, gyda'r broses yn cael ei goruchwyllo gan Grŵp Llywio yn cynnwys aelodau etholedig a staff o'r Gwasanaeth Priffyrdd.

B. YSTYRIAETHAU

- 3.0 Credir bod y Gorchmynion arfaethedig a'r darnau ffyrdd, sydd wedi'u heithrio a'u nodi, yn gyson â'r fframwaith canllawiau ac asesu diwygiedig. Maent, hefyd, yn sicrhau bod y terfynau cyflymder yn adlewyrchu swyddogaeth, nodweddion a phwrrpas y rhwydwaith priffyrdd.

Mater i'r Pwyllgor fydd penderfynu a yw'n teimlo bod y gwrthwynebiadau a ddaeth i law ar gyfer pob cynnig yn gyfiawn ai peidio.

Bydd angen penderfynu ar bob un o'r saith cynnig a nodir yn adran 2.1 i 2.7. Os dymuna, gall y Pwyllgor benderfynu cadarnhau gorchmyn yn rhannol os penderfynir na ellir cefnogi'r holl gynigion.

C. GOBLYGIADAU AC EFFEITHIAU

- 4.0 Ac eithrio'r cynnig ar gyfer yr A4080 Rhosneigr, bydd y gorchmynion arfaethedig yn creu darnau o ffyrdd 30mya yn eithriad i'r terfyn cyflymder diofyn o 20mya ar ffyrdd cyfyngedig. Y cynnig ar gyfer Rhosneigr yw ymestyn y terfyn cyflymder 40mya presennol gan droi rhan yn ddarn ag iddo derfyn cyflymder 20mya.

Gan ystyried y gwrthwynebiad a ddaeth i law i'r darnau ffyrdd eithriedig arfaethedig, dylid cydbwysu'r effaith bosibl ar gyflymder traffig yn erbyn yr angen i sicrhau bod dull cyson o bennu terfynau cyflymder lleol. Rhaid i'r rhain fod yn seiliedig ar y canllawiau cenedlaethol diwygiedig a gyhoeddwyd a ffactorau ac amgylchiadau lleol.

D. ARGYMHELLIAD

- 5.0 Gan eithrio'r cynnig ar gyfer y A4080 Niwbwrch, bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r cynigion yn unol â'r Gorchmynion a'r cynlluniau a hysbysebwyd os yw'n fodlon nad oes ateb amgen. Hefyd, ei fod yn penderfynu bod yr Awdurdod yn bwrw ymlaen ac yn cadarnhau'r Gorchmynion a'r Cynlluniau Rheoleiddio Traffig.

Enw Awdur yr Adroddiad: Alun Roberts

Teitl Swydd: Peiriannydd Grŵp - Traffig a Rheolaeth Datblygu

Dyddiad: 05 Medi 2025

Atodiadau

1. Hysbysiad o Gynnig ar gyfer pob cynllun fel y'i hysbysebwyd a chynlluniau cysylltiedig.
2. Copïau o sylwadau a gwrthwynebiadau a ddaeth i law yn ystod y cyfnod hysbysebu.